

**KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM
TANÍTÓKÉPZŐ FŐISKOLAI KAR
Hittanoktató- és Kántorképző Intézet**

**REFORMÁTUS KÁNTOR
ALAPKÉPZÉSI (BA) SZAK
KÉPZÉSI PROGRAMJA**

– A 2017. SZEPTEMBER 1-TŐL ÉLETBE LÉPETT MINTATANTERV SZERINT –

**Szakfelelős:
Dr. Méhes Balázs
főiskolai tanár**

**NAGYKÖRÖS
2019**

I. KÖTELEZŐ ALAPOZÓ TÁRGYAK

Tantárgy kódja TK5602 TK5603			Tantárgy neve ÓSZÖVETSÉGI KORTÖRTÉNET ÉS BEVEZETÉSTAN I. ÓSZÖVETSÉGI KORTÖRTÉNET ÉS BEVEZETÉSTAN II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	3	Előadás	Vizsga
II.	30	2	3	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A hitéleti szakok szakmai törzsanyagához tartozik a bibliai kortörténet és bevezetéstan, amely a Biblia, az egyes bibliai könyvek, ill. iratcsoportok keletkezését, felépítését, összefüggéseit, történeti kontextusát ismerteti. Az ószövetségi könyvek két féléves előadása alapvetően a héber kánon sorrendjére épít. A könyvek ismertetésével párhuzamosan kortörténeti összefüggések megvilágítására is sor kerül. A hallgatók önálló munkával elkészítik az egyes bibliai könyvek rövid tartalmi kijegyzetelését.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Főbb témák: a patriarchák kora, Mózes kora, honfoglalás, királyság kora, babiloni fogság, hazatérés a fogságból, Ezsdrás–Nehémiás kora, bölcsességirodalom, öt tekeres Az első félév anyaga: 1-2-3-4-5Mózes, Józsué, Bírák, 1-2Sámuel, 1-2Királyok, Ézsaiás, Jeremiás, Ezékiel A második félév anyaga: Hóseás, Jóel, Ámós, Abdiás, Jónás, Mikeás, Náhúm, Habakuk, Zofóniás, Haggeus, Zakariás, Malakiás, Zsoltárok, Jób, Példabeszédek, Ruth, Énekek éneke, Prédikátor, Siralmak, Eszter, Dániel, Ezsdrás, Nehémiás, 1-2Krónikák</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bright, John: <i>Izrael története</i>. Budapest, 1990. ▪ Burján Tamás–Pecsuk Ottó (szerk.): <i>Bibliai iránytű</i>. Budapest, 2010. ▪ Jagersma, H.: <i>Izrael története I</i>. Budapest, 1991. ▪ Karasszon István: <i>Izrael története. A kezdetektől a Zsidó háborúig</i>. Budapest, 1991. ▪ Karasszon István: <i>Izrael története. A kezdetektől Bar-Kochbáig</i>. Budapest, 2009. ▪ Karasszon István: <i>Ószövetségi ismeretek vallástanár szakos hallgatók számára</i>. Komárom, 2006. ▪ Nagy Antal Mihály: <i>Izrael története</i>. Sáropatak, 2007. ▪ Pecsuk Ottó (szerk.): <i>Bibliaismeretkézikönyv</i>. Budapest, 2008.; ²2016. ▪ Rózsa Huba: <i>Az Ószövetség keletkezése. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe</i>. Budapest, 1986. (több kiadás) ▪ Rózsa Huba: <i>Mi a Biblia? Bevezetés a Biblia ismeretébe</i>. Budapest, 2010. ▪ Rózsa Huba: <i>Ószövetségi bevezető</i>. Budapest, ⁵2016. ▪ Rózsa Huba: <i>Óstörténet</i>. Budapest, 2008. ▪ Soggin, Alberto: <i>Bevezetés az Ószövetségbe. A kezdetektől az alexandriai kánon lezárásáig</i>. Budapest, 1999. ▪ Szathmáry Sándor: <i>BibliaismeretI. Ószövetség</i>. Budapest, 1993. ▪ Tóth Kálmán: <i>Ószövetségi bevezetéstan</i>. Budapest, 1991. ▪ Zsengellér József: <i>A kánon többszólamúsága. A Héber Biblia/Ószövetség szöveg- és kánontörténete</i>. Budapest, 2014. 					

Tantárgy kódja TK5604 TK5605			Tantárgy neve ÚJSZÖVETSÉGI KORTÖRTÉNET ÉS BEVEZETÉSTAN I. ÚJSZÖVETSÉGI KORTÖRTÉNET ÉS BEVEZETÉSTAN II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	30	2	3	Előadás	Vizsga
IV.	30	2	3	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A hitéleti szakok szakmai törzsanyagához tartozik a bibliai kortörténet és bevezetéstan, amely a Biblia, az egyes bibliai könyvek, ill. iratcsoportok keletkezését, felépítését, összefüggéseit, történeti kontextusát ismerteti. Az újszövetségi könyvek két féléves előadása alapvetően az újszövetségi kánon sorrendjét követi. A hallgatók önálló munkával elkészítik az egyes bibliai könyvek rövid tartalmi kijegyzetelését.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A tantárgy meghatározó témakörei röviden a következők: Első félév: 1. Bibliaismereti, kortörténeti alapismeretek, alapfogalmak 2. Általános bevezetéstan (vázlatokban): kánontörténet, szövegtörténet és a szöveg vizsgálatának, kutatásának története, valamint nyelvtörténet 3. Az intertestamentális és az újszövetségi kor történeti jellemzése és az adott korok jellegzetességei: 4. Speciális bevezetéstan: Máté, Márk, Lukács, János evangéliuma, Apostolok Cselekedetei, Róma és 1-2Korinthus Második félév: Galata, Efézus, Filippi, Kolossé, 1-2Thesszalonika, 1-2Timóteus, Titusz, Filemon, Zsidó levél, Jakab, 1-2Péter, 1-3János, Júdás, Jelenések</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Balla Péter: <i>Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története</i>. Budapest, 2005. ▪ Balla Péter: <i>Az újszövetségi iratok története. (Bevezetéstani alternatívák.)</i> Budapest, 2008. ▪ Budai Gergely–Herczeg Pál: <i>Az Újszövetség története</i>. Budapest, 1985. ▪ Burján Tamás–Pecsuk Ottó (szerk.): <i>Bibliai iránytű</i>. Budapest, 2010. ▪ Jagersma, H.: <i>Izrael története</i> Budapest, 1991. ▪ Pecsuk Ottó (szerk.): <i>Bibliaismereti kézikönyv</i>. Budapest, 2008.; 2016. ▪ Schweizer, Eduard: <i>Teológiai bevezetés az Újszövetségbe</i>. Budapest, 2004. ▪ Tóth Kálmán–Lenkeyné Semsey Klára: <i>Bibliai Atlasz</i>. Budapest, 1994. ▪ Varga Zsigmond: <i>Újszövetségi bevezetés</i>. Budapest, 2000. 					

Tantárgy kódja TK4001			Tantárgy neve EGYHÁZTÖRTÉNET I.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A keresztyénség kezdettől fogva, majd az ókor és középkor, de különösen a reformáció korában számos példaképet állít a hallgatók elé, valamint a leendő tanítványaik elé. Katechetikai szempontokat szem előtt tartva foglalkozunk az egyháztörténet fontosabb eseményeivel. A történelem eseményeivel párhuzamosan láttatjuk az egyház történetének alakulását, egészséges történet szemléletet kialakítva. Az egyháztörténet kevésbé dicsőséges korszakait úgy szeretné ez a tantárgy bemutatni, mint a bűnbánatra és alázatra tanító időket, melyek a megújulás szükségességét hozzák magukkal és példázzák.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

A hittanoktatók számára két féléves anyagrész.

A tematika igyekszik az egyháztörténet fejezeteiből azokat kiemelni és előtérbe helyezni, amelyek a Református Pedagógiai Intézet által kiadott, 7. osztályosok számára készült tanmenet tartalmaz. Az egyetemes egyháztörténet keretén belül az egyház kialakulásának folyamatát kísérvük figyelemmel a történelmi háttérrel figyelembe véve. Az egyház életének küzdelmes útját követjük a megalakulás, üldözések, államvallássá válás folyamatán át, a keresztyén ókor és középkor eseményein keresztül. A fontosabb szerzetesrendekre és az egyház tanfejlődésére egyaránt kitérünk. Az ókori teológusok munkái közül kiemelkedik Augusztinus munkássága, amelyre nagyobb figyelmet szentelünk, mert a reformátorok egészen az ő teológiájáig nyúlnak vissza. Az egyház életében fontosabb szerepet betöltő események és személyek által a reformációt előkészítő eseményekre tér át a tematika. A humanizmus és reneszánsz szerepe valamint az előreformátorok tevékenysége szintén hangsúlyt kap. Református intézmény lévén és a Kálvin év jegyében a reformációra különösen nagy figyelmet szentel a tematika. Áttekinti a reformáció főbb irányait, a reformátorok teológiáját. Az ellenreformáció eseményei kapcsán tisztelet ébred bennünk hithőseink kitartását látva. A felvilágosodás és a hozzá kapcsolódó szellemi irányzatok megismertetésével eljut a modern kor egyháziasságához. A múlt század egyháztörténetének fontosabb állomásai, az ökumenizmus, a II. világháború egyházra gyakorolt hatásával is foglalkozik. Áttekintést ad a világban élő református egyházakról.

A diakónusok és kántorok kevésbé részletes csak egy féléven keresztül tanulják, ezért az áttekintés, mint a hittanoktatóknál és nem tartalmaz katechetikai vonatkozásokat.

SZAKIRODALOM:

- Egyháztörténet I-II. Szerk. Tóth-Kása István- Tőkéczi László- Ladányi Sándor- Papp Kornél. Magyarországi Református Egyház Pedagógiai Intézete, Bp. 1998.
- Jos Colijn: Egyetemes egyháztörténet Sárospatak, 1996.
- Adorjányi Géza: Az egyháztörténet kézikönyve, Bp.1975
- A kezdetektől a reformációig Szerk. Dienes Dénes- Misák Marianna Sárospatak, 2007.
- A reformáció Szerk. Dienes Dénes Sárospatak 2008.
- Révész Imre- Segesváry Lajos: Egyháztörténelem I-II.

Tantárgy kódja TK4002			Tantárgy neve EGYHÁZTÖRTÉNET II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A keresztyénség felvételétől kezdve a tematika áttekintést ad hazánk vallási viszonyairól, és ezzel igyekszik a hallgatókban kialakítani történelmi ismereteikre építve egy összefoglaló képet a magyarság egyházi életének főbb eseményeiről. Különösen a reformáció korából állít olyan személyiségeket a hallgató és jövődöbeli diákjai elé, akik tudásukkal, hitükkel, tehetségükkel hozzájárultak a magyarság szellemi, lelki felemelkedéséhez. A történelmi, irodalmi, zenei párhuzamok segítségével mélyüljenek el az ismeretek, és élményszerű legyen az oktatás. Ugyanakkora levéltári és egyéb egyháztörténeti források használatában legyenek otthonosak a hallgatók. Az ellenreformáció időszakából hithősök példáján keresztül erőt meríthetnek az élet és hit küzdelmeihez. Katechetikai szempontokat szem előtt tartva foglalkozunk a magyar egyháztörténet fontosabb eseményeivel.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

A keresztyénség felvételétől kezdve a tematika áttekintést ad hazánk vallási viszonyairól, és ezzel igyekszik a hallgatókban kialakítani történelmi ismereteikre építve egy összefoglaló képet a magyarság egyházi életének főbb eseményeiről. Különösen a reformáció korából állít olyan személyiségeket a hallgató és jövődöbeli diákjai elé, akik tudásukkal, hitükkel, tehetségükkel hozzájárultak a magyarság szellemi, lelki felemelkedéséhez. A történelmi, irodalmi, zenei párhuzamok segítségével mélyüljenek el az ismeretek, és élményszerű legyen az oktatás. Ugyanakkora levéltári és egyéb egyháztörténeti források használatában legyenek otthonosak a hallgatók. Az ellenreformáció időszakából hithősök példáján keresztül erőt meríthetnek az élet és hit küzdelmeihez. Katechetikai szempontokat szem előtt tartva foglalkozunk a magyar egyháztörténet fontosabb eseményeivel.

Hittanoktatók számára:

A tematika igyekszik a magyar egyháztörténet fejezeteiből azokat kiemelni és előtérbe helyezni, amelyek a Református Pedagógiai Intézet által kiadott, 7. osztályosok számára készült tanmenet tartalmaz. Az egyetemes egyháztörténetben tanultakra építve megláthatják a hallgatók, hogy azok az események, amelyek Európában történtek, miként hatnak a magyarországi egyházi életre. A magyarság történetének rövid áttekintése után a magyarországi reformáció részletes feldolgozása történik. A reformáció megjelenés, terjedése, irányzatai, hatása a közművelődésre mind helyet kapnak az oktatásban. Minden korhoz tartozóan áttekintjük az egyházi irodalom főbb képviselőit. Minden félévben több „kötelező olvasmányt” jelölök ki, melyek az anyaghoz kapcsolódó személyek műveiből választhatók ki. Pl. Az első részhez ajánlottam Kocsi Csörgő Bálint: Kösziklén épült ház ostroma, vagy Károly Gáspár: Két könyv vagy Skarica Máté: Szegedi kis István című könyvéből egyet választani, a második részhez Bod Péter: Szent Hilárius című könyvét választottam, amelyet a hallgatókkal együtt dolgozunk fel. A harmadik részhez ajánlottam: Makkai Sándor: Holt tenger című, igaz történeten alapuló regényét.

A tematika harmadik része áll hozzánk korban a legközelebb és talán éppen ezért a legnehezebb rész. Fontosnak tartom, hogy múzeumba, levéltárba látogassunk el közösen. Tavaly a Ráday Múzeumban jártunk Kecskeméten és ugyancsak Kecskeméten láttuk az Árva Bethlen Katáról szóló előadást, az „Újrakezdő” címmel. Ennél a tárgynál is külön kitérünk arra, hogy hogyan és mit tanítsunk a 7. osztályosoknak magyar egyháztörténetből. Milyen módszerrel és ráhangolással dolgozzunk, az elmélyítést hogyan valósítsuk meg, mely énekeket javasoljuk.

A diákonusok és kántorok kevésbé részletesen csak egy féléven keresztül tanulják ezt a tantárgylemet.

SZAKIRODALOM:

- Egyháztörténet I-II. Szerk. Tóth-Kása István- Tökéczki László- Ladányi Sándor- Papp Kornél. Magyarországi Református Egyház Pedagógiai Intézet Bp. 1998.
- Bucsay Mihály: A protestantizmus története Magyarországon 1521-1945
- Bíró-Bucsay –Tóth-Varga: A Magyar Református Egyház története
- A Magyarországi Református Egyház története 1918-1990 Szerk. Barcza József, Dienes Dénes, Sárospatak 1999.

- Győri L. János: A magyar reformáció irodalmi hagyományai
- Adalékok a Magyarországi Református Egyházban az 1956-1957-es esztendőben történetekhez Szerk. Dr. Ladányi Sándor Bp. 2006.
- Ég, de meg nem emésztetik – Szabó Imre a Budapesti Református Egyházmegye első esperese – Naplók 1914-1954

TANTÁRGY KÓDJA TK5606 TK5607			Tantárgy neve HITVALLÁSISMERET I. HITVALLÁSISMERET II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
II.	30	2	2	Előadás	Vizsga
III.	30	2	2	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A Heidelbergi Káté (HK) és a II. Helvét Hitvallás (HH) alapján bevezetés a bibliai és rendszeres teológiai gondolkodásba. Az egyház hivatalos hitvallási iratainak ismerete mellett a tantárgy célja a Szentírás magyarázása, tanítása kritikai vizsgálatának elsajátítása. Ezek mellett fontos cél még, hogy a hallgatók, leendő református értelmiségiként felekezeti identitástudatot alakítsanak ki.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A hitvallások struktúráját követve a hallgatók betekintést nyernek a rendszeres teológia toposzaiba. A klasszikus reformátori tanítás mellett megismerkednek az egyház tanításának dogmatörténeti változásaival, a különböző dogmatikai vitákkal. A tantárgy többek között tárgyalja a hitvallás és dogma funkciójának kérdését, az egyháznak a teremtésről, megváltásról szóló tanítását, a Szentháromság, Krisztus és Szentlélek körül kialakult teológiai vitákat, az egyház mibenlétének kérdését, a sákramentumok értelmezése körül kialakult vitákat.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>A Heidelbergi Káté – A Második Helvét Hitvallás.</i> Budapest, 1981 ▪ Heinrich Bullinger: <i>A keresztyén vallás summája 1556.</i> Szentendre, 1997. ▪ Kálvin János: <i>A keresztyén vallás rendszere.</i> Pápa, 1909. ▪ Link, Christian: <i>A teremtés teológiája.</i> Nagykőrös, 2007. ▪ McGrath, Alister: <i>Bevezetés a keresztyén teológiába.</i> Budapest, 1995. ▪ Szűcs Ferenc: <i>Hitvallásismeret.</i> Budapest, 2007. ▪ Tavaszy Sándor: <i>Református keresztyén dogmatika.</i> Kolozsvár, 2006. ▪ Török István: <i>Dogmatika.</i> Kolozsvár, 2006. ▪ Ursinus, Z.: <i>Commentary on the Heidelberg Catechism.</i> Michigan, 1956. 					

Tantárgy kódja TK5601			Tantárgy neve EKLÉZIASZTIKA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A tanegységet közösen hallgatják a hitéleti szakok képzéseiben résztvevők. A stúdium alapos és rendszerezett ismereteket ad a Magyarországi Református Egyház szolgálatáról, felépítéséről, hogy az egyházi szolgálatra készülők szolgálatuk kontextusáról és aspektusairól kellő ismeretekkel rendelkezzenek. Az Ekléziasztika gyakorlati teológiai diszciplína, amely alapvetően nem az egyház bibliai/biblikus és rendszeres teológiai értelmezésével, hanem empirikus bemutatásával foglalkozik.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az ekléziasztika helye és feladata 2. Az egyház valósága és aspektusai; az egyház definíciója/definíciói 3. A Magyarországi Református Egyház életének alapjai, öröksége és helyzete 4. A Magyarországi és Magyar Református Egyház szervezete 5. A Magyar Református Egyház (2009. május 22.); a magyar ajkú reformátusság a Kárpát-medencében és világszerte; a magyar reformátusság közös szervezetei és ügyei (pl. MRETZS; GK) 6. Az egyház szolgálata, igehirdetői, tanítói és nevelői szolgálata; sákramentumok; egyház és iskola 7. Az egyház kormányzása, igazgatása, képviselte 8. Az egyház missziói és diakóniai szolgálata 9. Az egyház és az egyházközösség igazgatása, gazdálkodása 10. Az egyház és az egyházközösség intézményei 11. Az egyház és az egyházközösség tisztségviselői és alkalmazottai 12. A Magyarországi Református Egyház ökumenikus és nemzetközi kapcsolatai 13. Az egyház és a kulturális örökség 14. Egyház és állam 15. Kitekintés 					
<p>KÖTELEZŐ IRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>A Magyarországi Református Egyház törvényei</i> ▪ Kijelölt szakirodalom <p>AJÁNLOTT IRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Fekete Károly: <i>A gyülekezetépítés szolgálatában</i>. Budapest, 2000. ▪ http://reformatus.hu/egyseg/ ▪ http://www.majus22.org/ ▪ http://www.reformatus.hu/ ▪ Imre Lajos: <i>Ekléziasztika. Az egyház élete és szolgálata</i>. Budapest, 1941. ▪ Kádár Ferenc: <i>Egyház itt és most. Az ekléziasztika művelésének alapjai, eredményei és mai lehetőségei</i>. Sátoraljaújhely, 2006. (doktori értekezés, kézirat) ▪ Kozma Zsolt: <i>Ekléziasztika</i>. Kolozsvár, 2000. ▪ Stott, John: <i>Az élő gyülekezet</i>. Budapest, 2009. ▪ Török Péter: <i>Magyarországi vallási kalauz 2004</i>. Budapest, 2004. 					

Tantárgy kódja TE1101 TE1102 TE1401 TE1402			Tantárgy neve ÉNEK- HANGKÉPZÉS I. ÉNEK- HANGKÉPZÉS II. ÉNEK- HANGKÉPZÉS III. ÉNEK- HANGKÉPZÉS IV.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel —		Vizsgajelentkezési előfeltétel —
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	15	1	1	Előadás	Vizsga
II.	15	1	1	Szeminárium	Évközi jegy
III.	15	1	1	Gyakorlat	Minősített aláírás
IV.	15	1	1	Labor	Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A képzésben résztvevőket hangilag is felkészíteni a rájuk váró feladatokra, hogy képesek legyenek hangjukat úgy használni, hogy énekük példaadó lehessen, és hogy pályájuk alatt egészségben megőrizhessék azt. Így feladat az egészséges hangszervek tökéletes összműködésének kialakítása, rekeszlégzés begyakorlása, rezonancia fejlesztése, tiszta intonációra való nevelés. Előkészíteni a hangot a tanulás folyamán jelentkező komolyabb és nehezebb feladatokra, a későbbiekben jelentkező munkabíráásra, nagy megterhelésre. A hangképzés váljon részévé az énektanításnak. Tudjon a diák tájékozódni az egyetemes zenekultúra harmónia- és formavilágában. Ismerje meg a különböző korszakok jellegzetes harmónia világát, műfajait, stíluselemeit. Adjon gazdag dalismeretet.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A helyes mély légzés elsajátítása, jó hangindítás, helyes szövegkiejtés, levegő kapacitás növelése, hangterjedelem tágítása, énektechnika, koloratúra fejlesztése, azért, hogy a leendő kántor legyen képes egy-egy dalt megformáltan előadni. Népdalok, reneszánsz, barokk, klasszikus, romantikus, dalok, valamint egyházzenei, oratórikus műrészletek begyakorlása.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kerényi Miklós Gy.: <i>Százszínű csokor</i> (EMB 1966) ▪ Kerényi Miklós Gy.: <i>Énekiskola I-III</i> (EMB 1985) ▪ Ádám Jenő: <i>A dal mesterei I-VII.</i> (EMB, 1956– 1965) ▪ Molnár-Kern: <i>Daloskert</i> ▪ Ádám Jenő. <i>A dal mesterei I-VII/c</i> (EMB 1956) ▪ J. S. Bach: <i>Geistliche Lieder</i> ▪ H. Schütz: <i>Kleine geistliche Konzerte</i> ▪ Kerényi Miklós Gy.: <i>Az éneklés művészete és pedagógiája</i>, (Magyar Világ K. 2002) ▪ Jelinek Gábor: <i>Út a természetes énekléshez.</i> (Akkord kiadó 1999) ▪ Adorján Ilona: <i>Hangképzés, énektanítás</i> (Eötvös József Könyvkiadó, Bp. 1996) 					

Tantárgy kódja TK1202			Tantárgy neve ALKALMAZOTT INFORMATIKA (MŰHELYMUNKA)		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	3	műhelymunka	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az oktatás-nevelés bevezető és kezdő szakaszában az informatika oktatását, valamint a tanítási óra módszertani/oktatástechnikai lefolytatását támogató, továbbá az oktatás adminisztrációját segítő eszközökkel/programokkal kapcsolatos ismeretek elsajátítása. A stúdium során a hallgató – előképzettségének megfelelően – ismereteket és elemi gyakorlatot szerezzen számítástechnikai eszközök használatában. A stúdium feladata megalapozni, hogy további számítástechnikai ismeretek és gyakorlat birtokában kész oktatóprogramokat a felhasználói útmutató alapján használni tudjon a tanítói munkájában és a szabadidős tevékenység irányítása alkalmával.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: 1. Az elemi számítógép-kezelési ismeretek tanítása, egyszerű algoritmusok, adatok értelmezése, csoportosítása, az internetről történő elemi információszerzés tanítása 2. Az iskolai könyvtár használata, a dokumentumfajták megkülönböztetése a számítógépen. 3. Ismerkedés tantárgy-specifikus oktatóprogramokkal, multimédiás alkalmazásokkal, oktatástechnikai/informatikai eszközökkel, ezek alkalmazásának metodikája, beépítésének lehetőségei a nevelő-oktató munkába (digitális tábla, projektor, egyéb még használatos vetítők, modellek, szimulációs programok, számon kérő programok stb.) 4. E-learning és használata 5. Tematika, tervezet, vázlat készítése oktatóprogram használatára. 6. Szabadon választott oktatóprogram vagy számítógépes játék beépítése egy adott gyermekcsoport tevékenységébe.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kiadott digitális tananyag, vonatkozó web oldalak. 					

Tantárgy kódja TD0701			Tantárgy neve TEOLÓGIAI ETIKA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
–			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
II.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A tantárgy oktatásának célja abban áll, hogy a hallgatókat olyan ismeretek és készség elsajátítására vezesse el, amelyek által nem csak tisztában legyenek a keresztyén erkölcsi világrend értékeivel, adott érvényes normáival, hanem saját morális döntéseiben azokat alkalmazni is tudják. Tudjanak hivatkozni adott helyeken a teológiai etika sajátos, keresztyén, református hitismereti gyökereire, ugyanakkor ismerjék a kor legaktuálisabb etikai kihívásait.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Az oktatás során a hallgatók az etika jelentésével, feladatával, a különböző filozófia etikai irányzatokkal és a teológiai etika sajátos tartalmával. Az általános és elvi rész mellett a hallgatók alkalmazott etikával is foglalkoznak, melynek struktúráját a Tízparancsolat adja, ehhez kapcsolódóan azonban tárgyalásra kerülnek többek között korunk médiaetikai, gazdaság- és környezetetikai, bio- és társadalometikai kérdései is.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bolyki János: <i>Újszövetségi etika</i>. Budapest, 1998. ▪ Bonhoeffer, Dietrich: <i>Etika</i>. Szentendre, 1999. ▪ Douma, Jochem: <i>A Tízparancsolat</i>. Budapest, 1994. ▪ Fazakas Sándor (szerk.): <i>A protestáns etika kézikönyve</i>. Budapest, 2017. ▪ Fekete László (szerk.): <i>Kortárs etika</i>. Budapest, 2004. ▪ Gaizler Gyula–Nyéki Kálmán: <i>Bioetika</i>. Budapest, 2003. ▪ Hankiss Elemér: <i>A Tízparancsolat ma</i>. Budapest, 2002. ▪ Hársing László: <i>Bevezetés az etikába</i>. Miskolc, 1999. ▪ Heller Ágnes: <i>Általános etika</i>. Budapest, 1994. ▪ Kodácsy-Simon Eszter: <i>Értelmes szívvel. Etikai témák az evangélikus oktatásban</i>. Budapest, 2016. ▪ Lochmann, Jan Milic: <i>A szabadság útjelzői</i>. Budapest, 1993. ▪ Szűcs Ferenc: <i>Teológiai etika</i>. Budapest, 1984. ▪ Török István: <i>Etika</i>. Amsterdam, 1988. ▪ Weber, Max: <i>A protestantizmus és a kapitalizmus szelleme</i>. Budapest, ²1995. 					

Tantárgy kódja TK2901			Tantárgy neve NEVELÉSTÖRTÉNET		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	3	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A tantárgy oktatásának célja, hogy megalapozza a leendő tanítók/hittanoktatók történeti szemléletét a pedagógia elméletének és az intézményes gyakorlat fejlődésének tanulmányozásához. A tantárgy kiemelt feladata annak a felismertetése a hallgatókkal, hogy a jelenkor pedagógiai elmélete és gyakorlata történeti fejlődés eredménye. A tantárgy célja az egyetemes és a hazai neveléstörténet legjelentősebb összefüggéseinek (a mai pedagógiai elmélet és gyakorlat előzményeinek) feltárása, a legjelentősebb pedagógiai gondolkodók nézeteinek bemutatása, valamint a pedagógiai intézményrendszer fejlődési folyamatainak áttekintése.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

1. A nevelés célja, tartalma és módszerei az egyes történelmi korszakokban az őskortól napjainkig.
2. Felfogások a gyermekkorról, a gyermekkép alakulása a kezdetektől napjainkig, a szülő-gyermek kapcsolattörténet változásai. Gyermekkép az Európán kívüli kultúrákban.
3. A neveléstörténet tárgya, jellege, forrásai, funkciója. A nevelés eredete, az intézményes nevelés megjelenése az ókori Keleten. A görög és római nevelést meghatározó tényezők. Görög filozófusok.
4. A középkori nevelés kialakulása, a klasszikus nevelés intézményei. A különböző irányzatok – humanizmus, reneszánsz, reformáció, katolikus megújulás – hatása a nevelésre.
5. Felvilágosult polgári elvek a nevelésben: Locke, Rousseau. Pestalozzi pedagógiája. Herbart és a neohumanizmus. Fröbel munkássága.
6. Az intézményes kisgyermeknevelés kezdetei: a XVIII–XIX. sz. (Owen, Wilderspin munkássága). Nevelésügy a reformkorban, a magyar óvodai mozgalom és alsó fokú oktatás kibontakozása (Brunsztvik Teréz, Wargha István, Ney Ferenc).
7. A magyar polgári pedagógia kibontakozása, Eötvös népoktatási törvénye, a kisdiedóvási törvény.
8. Az oktatás szervezeti kereteit megújító reformtörekvések, az elméleti pedagógia és az óvodapedagógia főbb irányzatai.
9. Reformpedagógia és életreform mozgalom. Oktatáspolitikai és iskoláztatás-történet a XX. század első felében: Klebelsberg Kunó és Hóman Bálint. A 20. sz. második felének pedagógiai áramlatai.
10. Napjaink pedagógiai, kisgyermek pedagógiai törekvései, a nevelést szabályozó dokumentumok.

SZAKIRODALOM:

- Albert, B. Gábor: *A nevelés történeti és elméleti alapjai*, Kaposvári Egyetem, Kaposvár, 2011.
- Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla: *Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe*, Osiris Kiadó, Budapest, 1999.
- Kéri Katalin (szerk. és magyarázó szövegekkel ellátta): *Távoli tájak, ismeretlen gyerekek. Mozaikok a nevelés történetéből*, III. JPTE Tanárképző Intézet, Pécs, 1997.
- (<http://kerikata.hu/publikaciok/text/mozaik03/mozaik03.htm>)
- Pukánszky Béla: *A gyermekkor története*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001.
- Pukánszky Béla: *Gyermekeiket tanító apák*, Iskolakultúra, 3., 2002, 3–15.

Tantárgy kódja TK2902			Tantárgy neve ÁLTALÁNOS PEDAGÓGIA ÉS DIDAKTIKA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
–			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
II.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

Az Általános pedagógia és didaktika című tantárgy célja, hogy a leendő pedagógusok és a pedagógiával mint tudománnyal elmélyültebben foglalkozó kíváncsi hallgatók számára bevezetést nyújtson a pedagógia alapvető témaköreibe, rész tudományainak általános fogalmaiba, valamint legfontosabb kutatási eredményeibe, és ezáltal biztosítsa a hallgatók számára az alapvető pedagógiai ismereteket és tájékozódást. Ezeken túl alapvető cél az is, hogy a tantárgy bemutassa a tanítás és tanulás tudományát, az oktatás célrendszerét, tartalmát, az oktatási stratégiákat és módszereket, az oktatás szervezési módjait, kereteit és formáit, valamint a pedagógiai értékelést. A tantárgy vizsgálja még az oktatásban részt vevő tanuló és pedagógus személyiségét, valamint kitér a különleges bánásmódot igénylő gyermekek és csoportok oktatására is. A tanító/hittanoktató szakos hallgatók esetében további cél, hogy a tantárgy tanulása során fejlődjenek iskolapedagógiai ismereteik és az ahhoz kapcsolódó készségeik, képességeik, szemléletük, kultúrájuk. Mindez annak érdekében, hogy képessé váljanak a családi élet kiegészítésére az kisiskoláskorú gyermekek személyiségfejlődése esetében, valamint későbbi nevelőmunkájukban a saját maguk kreativitásának gazdagítására, fejlesztésére törekedjenek, végül ismerjék meg és alkalmazzák a nevelési és oktatási eszményeket, elveket, módszereket és eszközöket a hatékony iskolai nevelés érdekében.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

1. A nevelés és oktatás fogalma, alapelvei, területei
2. A nevelés és oktatás lehetőségei és szükségessége
3. A nevelés és oktatás tudományos értelmezése
4. A nevelés és oktatás színterei, társadalmi tényezői, feladatai
5. A nevelés és oktatás intézményrendszere
6. Az oktatás társadalmi meghatározottsága
7. A tanulás tudománya – tanuláselméletek
8. Az oktatás tartalma és célrendszere
9. A kompetencia alapú pedagógia fő jellemzői – Az Európai Unió kompetencia alapú tanulási és tanítási kultúrája
10. Az oktatás stratégiái és módszerei
11. Az oktatás szervezeti keretei és formái
12. Az oktatás szervezési módjai
13. A pedagógiai értékelés
14. A tanuló és a pedagógus személyisége
15. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek és csoportok oktatása

SZAKIRODALOM:

- Kron Friedrich: *Pedagógia*, Osiris Kiadó, Budapest, 2003.
- Falus Iván (szerk): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.
- Falus Iván – Szivák Judit: *Didaktika*, Comenius Bt., Pécs, 2004.
- Schaffhauser Franz: *A nevelés alanyi feltételei*, Telosz Kiadó, Budapest, 2000.
- Szenczi Árpád: *Neveléstani alapkérdések*, Eötvös József Kiadó, Budapest, 2000.
- Jerome Bruner: *Az oktatás kultúrája*, Gondolat Kiadó, Budapest, 2004.
- Lappints Árpád: *Tanuláspedagógia. A tanulás tanításának alapjai*, Comenius Bt., Pécs, 2002.
- Nahalka István: *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben? Konstruktivizmus és pedagógia*, Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.
- Nagy Sándor: *Az oktatás folyamata és módszerei*, Volos Bt., Budapest, 1995.

Tantárgy kódja TK2905			Tantárgy neve BEVEZETÉS A PSZICHOLÓGIÁBA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A pszichológia oktatása segítse elő a pedagógiai tevékenységhez szükséges érett személyiség kialakulását, járuljon hozzá a hallgatók gyermekcentrikus szemléletének, pedagógiai képességeinek formálásához, és nyújtson korszerű, a pedagógiai gyakorlatban alkalmazható pszichológiai ismereteket. Az ön- és társismeret fejlesztése révén fokozza a társas interakciókban mutatott hatékonyságot. Biztosítson rálátást az ember lelki működésének és viselkedésének alapvető törvényszerűségeire. Mutassa be az egyes életkori szakaszok jellemzőit, a pszichikus folyamatok fejlődésének menetét, fejlesztésének lehetőségeit, és a szocializációs színtereket. Tegye tudatossá a pedagógiai tevékenység pszichológiai vonatkozásait, hatásmechanizmusait. Fejlessze a hallgatókban a gyermekek valós szükségletei iránti érzékenységet.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

1. A pszichológia tárgya, megközelítési módok, nézőpontok a pszichológiában. A pszichológia ágazatai, módszerei.
2. Alapkutatási pszichológiai ágazatok. Alkalmazott pszichológiai ágazatok.
3. Pszichológiai kutatási módszerek. Önismeret, önértékelés.
4. Megismerési folyamatok (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezés, képzelet).
5. A gondolkodás és kategóriái, gondolkodási műveletek. Problémamegoldás és a gondolkodás.
6. A gondolkodás és a nyelv. Intelligencia és kreativitás.
7. A tanulás.
8. Az érzelmek. A motívumok rendszere és hierarchiája.
9. A társas viselkedés – szerepek, szerepkonfliktusok.
10. A személyiség fogalma, elméleti megközelítései. Személyiség típusok, személyiség vonások. A személyiség megközelítése a jelentős XX. századi irányzatokban (pszichoanalízis, behaviorizmus, humanisztikus pszichológia).
11. A pedagógiai hatékonyság kulcsa, empátia és tolerancia fejlesztése a gyermekek iránt.
12. Az emberi fejlődés általános menete és a személyiség individuális szerveződése.

SZAKIRODALOM:

- Atkinson, R. L. - Atkinson, R. C. - Smith, E. E. - Bem, D. J.: *Pszichológia*, Osiris, Budapest, 1995.
- Oláh Attila – Bugán Antal: *Fejezetek a pszichológia alapterületeiből*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2001.
- Séra László: *Általános pszichológia*, Comenius Oktató és Kiadó Bt., Pécs, 2001.
- Bernáth László – Révész György: *A pszichológia alapjai*, Tertium Kiadó, Budapest, 1998. (több kiadásban)
- Gyöngyösiné Kiss Enikő - Oláh Attila (szerk.): *Vázlatok a személyiségről*, Új Mandátum Kiadó, Budapest, 2007.
- N. Kollár Katalin- Szabó Éva (szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*, Osiris Kiadó, Budapest, 2004.

Tantárgy kódja TK6302			Tantárgy neve SZEMÉLYISÉGLÉLEKTAN		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
II.	30	2	3	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

Korszerű, tudományos igényű pszichológiai ismeretek nyújtásával toleráns, empátikus pszichológiai szemléletmód formálása. Biztosítson rálátást az ember lelki működésének és viselkedésének alapvető törvényszerűségeire. Fejlessze a tanító hallgatókban a gyermekek pszichés szükségletei iránti érzékenységet.

A hallgatók ismerjék meg a tematikában felsorolt személyiségelméleteket, a normál személyiség felépítését és működését. A tárgy elsajátítása segítse elő a pedagógiai tevékenységhez szükséges érett személyiség kialakulását, járuljon hozzá a hallgatók gyermekcentrikus szemléletének, pedagógiai képességeinek formálásához, és nyújtson korszerű, a pedagógiai gyakorlatban alkalmazható pszichológiai ismereteket. Az ön-és társismeret fejlesztése révén fokozza a társas interakciókban mutatott hatékonyságot.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

1. A személyiséglélektan tárgya. A személyiség fogalma és a személyiség megismerhetősége.
2. A szubjektív megismerés és torzításai, az önismeret alakulása. Az öröklés és a környezeti hatások szerepe a személyiség fejlődésében.
3. A személyiség biológiai alapjai: A biogenetikus elmélet, a szociáldeterminizmus. A kéttényezős konvergencia elmélet: W. Stern.
4. Személyiségtipológiák: Hippokratesz és Galénosz vérmérsékleti tipológiája. Kretschmer alkati tipológiája. Pavlov idegrendszeri tipológiája.
5. A személyiségelméletek csoportosítása: Diszpozicionális személyiséglélektani irányzatok: a személyiség biológiai, genetikai, evolúciós alapjai. Funkcionális szociális mező-elméletek, amelyek a társas-társadalmi tényezők hatását hangsúlyozzák (Adler, Fromm)
6. A tudattalan tényezőket hangsúlyozó, dinamikus elméletek. (Freud, Jung)
7. Egészlegességet, szervezethez kapcsolódó elméletek (Maslow, Rogers)
8. A szociális környezettel való kölcsönhatást hangsúlyozó elméletek (Watson, Lewin)
9. Az alkati személyiségstruktúrákat, típusokat hangsúlyozó vonás elméletek. (Eysenck, Allport)
10. Mischel kognitív személyiség elmélete. Erikson pszichoszociális személyiségfejlődés elmélete.
11. A személyiség humanisztikus megközelítése. Személyiség, énkép, önismeret. A pedagógus személyisége

SZAKIRODALOM:

- Carver, Charles S. - Scheier, F. Scheier: *Személyiségpszichológia*, Osiris Kiadó, Budapest, 2006
  - Körmendi Attila - Sztancsik Veronika: *Személyiséglélektan I.*, Dupress Kiadó, Budapest, 2013.
  - Allport, W. Gordon: *A személyiség alakulása*, Gondolat Kiadó, Budapest, 1985.
  - Szakács Ferenc - Kulcsár Zsuzsa (szerk.): *Személyiségelméletek*, Eötvös Kiadó, Budapest, 2001.
  - Halász László - Marton L. Magda (szerk.): *Tipustanok és személyiségvonások*, Gondolat, Budapest, 1978.
  - Kulcsár, Zsuzsa (szerk.): *Morális fejlődés, empátia és altruizmus*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1999.
  - V. Komlósi Annamária: A személyiség értelmezésének és tanulmányozásának különböző megközelítései, in Oláh Attila (szerk.): *Pszichológiai alapismeretek*. Bölcsész Konzorcium, 2006, 477-533.
  - Rogers, C. R: *Valakivé válni. A személyiség születése*, Edge SHL Könyvek sorozat, Budapest, 2003.
  - Tordai Zita: *Pszichológia és személyiségfejlesztés*, Digitális jegyzet, 2015.
- http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412b2/20130002_pszichologia_es_szemelyisegfejlesztas_i/tananyag/JEGYZET-34-Irodalomjegyzek.html

Tantárgy kódja TK2906			Tantárgy neve FEJLŐDÉSLÉLEKTAN		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	30	2	3	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A tantárgy célja a konkrét ismeretek átadásán túl értelmezési keret nyújtása a gyermekek megismeréséhez. A fejlődés értelmezése, és az egyes pszichés funkciók fejlődésének és integrálódásának nyomon követése a különböző életkori fázisokban. A fejlődés általános menetének és a személyiség individuális szerveződésének bemutatása, különös tekintettel az iskolás és serdülőkorú jellegzetességekre, törvényszerűségekre, az óvoda – iskola átmenet pszichológiai kérdéseire. Az egész életen át tartó fejlődés folyamatosságának bemutatása. Az egyes életszakaszok tárgyalásánál hangsúlyozva az értelmi, érzelmi és szociális funkciók kölcsönhatásait, áttekintve a mentális egészség és a pedagógiai munka szempontjából releváns funkcionális zavarok pszichológiai megközelítéseit. Empátia és tolerancia fejlesztése a gyermekek iránt.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

1. A fejlődés értelmezése, alapkérdései. A fejlődéslélektan vizsgálati módszerei.
2. A fejlődés átfogó elméletei. Az élet kezdete. A szülők, családtagok szerepe a gyermek fogadásában. Az anyai viselkedés. A magzati fejlődés.
3. A születés. A korai anya-gyermek kapcsolat. A mozgás és az észlelés fejlődése csecsemőkorban. A megismerés fejlődése csecsemő- és kisgyermekkorban. Az észlelés és a gondolkodás jellemzői. A szociabilitás. A korai kötődés. A szociális kompetencia.
4. A beszéd kialakulása és fejlődése. A norma és normaátadás. Az önszabályozás mechanizmusai.
5. A kisgyermekkor. Az ösztönök és az én-fejlődés. A táplálkozási, a megkapaszkodási és a támadó ösztönök alakulása, nevelése. A nemi identitás kialakulása és változásai, a nemi szerep.
6. Az erkölcsi fogalmak kialakulása és fejlődése. Az önkontroll kialakulása. A bűntudat és a szégyen.
7. Az óvodáskor. A lelki feszültségek feldolgozása, az én-egyensúly védelmi eszközei. A feszültség levezetés és a játék. A társas kapcsolatok alakulása, csoportkötődés az óvodában. A hagyományképződés. A pár és a csoport, az átpártolás.
8. A megismerési folyamatok fejlődése, reprezentációs rendszerek, a szenzoros és a műveletek előtti szakasz. A szinkretikus séma és a szemléleti realizmus, elaborációs lehetőségek. A rajzfejlődés kezdetei.
9. A mese és a képzelet, a kettős tudat, az érzelmi biztonság és az azonosulás, a belső kép.
10. A későbbi életszakaszok főbb jellemzői.

SZAKIRODALOM:

- Cole, M. - Cole, S. R.: *Fejlődéslélektan*, Osiris, Budapest, 1997.
- József István: *Fejlődépszichológia nevelőknek*, Dávid Kiadó, Kaposvár, 2012.
- Mérei Ferenc - V. Binét Ágnes: *Gyermekelelektan*, Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2006.
- Estefánné Varga Magdolna – Dávid Mária - Hatvani Andrea - Héjja-Nagy Katalin - Taskó Tünde: *Pszichológia elméleti alapok*, Eszterházy Károly Főiskola, Eger, 2015. <http://old.ektf.hu/hefoppalyazat/pszielmal/>
- Martin László (szerk.): *Pszichológiai fogalomtár*, Kaposvári Egyetem, Kaposvár, 2015. http://palyazatok.ke.hu/tartalom/csatolt/tamop/412B213/kiadvanyok/pszichologiai_fogalomtar.pdf
- Oláh Attila – Bugán Antal: *Fejezetek a pszichológia alapterületeiből*, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2006.
- Sekuler, R. - Blake, R.: *Észlelés*, Osiris Kiadó Kft., Budapest, 2004.
- Vajda Zsuzsanna: *A gyermek pszichológiai fejlődése*, Helikon Kiadó Kft., Budapest, 2006.
- N. Kollár Katalin - Szabó Éva (szerk.): *Pszichológia pedagógusoknak*, Osiris Kiadó, Budapest, 2004.
- Atkinson, R. L. et al.: *Pszichológia*, Osiris, Budapest, 1995.

2. SZAKMAI TÖRZSANYAG

Tantárgy kódja TK6101			Tantárgy neve FILOZÓFIA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
–			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az európai filozófia fejlődésmenetének áttekintése, a gondolkodás korszakainak behatárolása, az egyes korszakok legfontosabb fogalmainak elsajátítása. A különböző korok világképének megismerése, a megszerzett tudásanyag segítségével ezek összehasonlítása. Az egyes filozófiai áramlatok megismerésének segítségével a hallgatók absztrakt gondolkodásának fejlesztése, a filozófiai szakkifejezések pontos használata. Az európai gondolkodástörténet döntően tematikus, illetve történeti megközelítése.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A tananyag öt témát ölel fel: a filozófia, az Isten, az ember, a szabadság, az igazság filozófiai fogalmait veszi górcső alá. 2. Továbbá a filozófia történetének rövid áttekintését adja: az ókori filozófia (preszokratikusok; a klasszikus korszak: Szókratész, Platon, Arisztotelész; a hellenisztikus filozófia: sztoicizmus, epikureizmus, szkepticismus, eklekticismus, újplatonizmus); 3. Filozófia a középkorban (patrisztika, a skolasztikus módszer, az univerzálé-vita, Aquinoi Tamás); 4. Az újkori filozófia: a reneszánsztól Hegelig (különös tekintettel a felvilágosodás racionalista és empirista filozófiai irányzataira, Kant kopernikuszi fordulatára - kitekintéssel a felvilágosodás kritikájára, továbbá a német idealizmusra); 5. Irányzatok a XIX. századtól napjainkig a teljesség igénye nélkül. 					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Boros Gábor (főszerk.): <i>Filozófia</i>, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2013. ▪ Bolberitz Pál: <i>A keresztyén bölcelet alapjai</i>. Budapest, 2002. ▪ Dupré, Ben: <i>Filozófia, 50 fogalom, amit ismerni kell</i>, Ventus Libro Kiadó, 2013 (Kötelezőek a kijelölt részek) ▪ Fila Lajos: <i>Bölcelettudomány</i>. Kairosz, 2005. ▪ <i>Filozófiatörténeti szöveggyűjtemény I-II</i>. Szerk.: Demeter Katalin, Budapest, 1994. ▪ Habermas, Jürgen: <i>Filozófiai diskurzus a modernségről</i>. Budapest, 1998. ▪ King, Peter J.: <i>Száz nagy filozófus</i>. Budapest, 2005. ▪ Nyíri Tamás: <i>A filozófiai gondolkodás fejlődése</i>. Budapest, 1991. ▪ Russel, Bertrand: <i>A nyugati filozófia története</i>. Budapest, 1997. ▪ Steiger Kornél: <i>Bevezetés a filozófiába – Szöveggyűjtemény</i>. Budapest, 1992. ▪ Störig, Hans Joachim: <i>A filozófia világtörténete</i>. Budapest, 2005. ▪ Szabó Tibor: <i>Életutak és életelvek Dantétól Derridáig</i>. Budapest, 2005. ▪ Warburton, Nigel: <i>Bevezetés a filozófiába</i>. Budapest, 2005. 					

Tantárgy kódja TK2903			Tantárgy neve NEVELÉSELMÉLET I.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	2	30	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:</p> <p>A Neveléstudomány alapvető célja, hogy bemutassa a nevelés elméletének értelmezési kereteit, az alapvető nevelési modelleket, metodikákat és módszereket, valamint a nevelés különböző területei lényegének és céljainak meghatározását, alapvető feladatainak értelmezését, továbbá a legáltalánosabb értelemben a nevelésre vonatkozó filozófiai előfeltevések és tudományos tanok által alátámasztott általánosításokat, tételek együttesét, illetve többé-kevésbé összefüggő rendszereit.</p> <p>A tanító/hittanoktató szakos hallgatók esetében cél az is, hogy a tantárgy tanulása során fejlődjenek iskolapedagógiai ismereteik és az ahhoz kapcsolódó készségeik, képességeik, szemléletük, kultúrájuk. Mindez annak érdekében, hogy képessé váljanak a családi élet kiegészítésére a kisiskoláskorú gyermekek személyiségfejlődése esetében, valamint későbbi nevelőmunkájukban a saját maguk kreativitásának gazdagítására, fejlesztésére törekedjenek, végül ismerjék meg és alkalmazzák a nevelési eszményeket, elveket, módszereket és eszközöket a hatékony iskolai nevelés érdekében.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A nevelés fogalma, alapelvei, területei • A nevelés lehetőségei és szükségessége • A nevelés tudományos értelmezése • A nevelés szinterei, társadalmi tényezői, feladatai • A nevelés intézményrendszere • Nevelési módszerek, a nevelés problematikus elemei • Nevelési célok • A pedagógiai tradicionalizmus • A pedagógiai liberalizmus • A pedagógiai anarchizmus 					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zrinszky László: <i>Neveléstudomány</i>, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2002. ▪ Bábosik István: <i>Neveléstudomány</i>, Osiris Kiadó, Budapest, 2004. ▪ Horváth Attila: <i>Elméletek a nevelésről</i>, Okker Oktatási Iroda, Budapest, 1996. ▪ Schaffhauser Franz: <i>A nevelés alanyi feltételei</i>, Telosz Kiadó, Budapest, 2000. ▪ Szenczi Árpád: <i>Neveléstudományi alapkérdések</i>, Eötvös József Kiadó, Budapest, 2000. ▪ Zsolnai József: <i>Bevezetés a pedagógiai gondolkodásba</i>, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996. ▪ Kluge Norbert: <i>Bevezetés a rendszeres pedagógiába</i>, Keraban Könyvkiadó, Budapest, 1994. ▪ Nagy József: <i>XXI. század és nevelés</i>, Osiris Kiadó, Budapest, 2002. ▪ Golnhofer Erzsébet – Nahalka István (szerk.): <i>A pedagógusok pedagógiája</i>, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001. ▪ Rambala Éva: <i>Az erőszakmentes kommunikáció alapjai</i>, Kulcslyuk Kiadó, Budapest, 2013. 					

Tantárgy kódja TK5609			Tantárgy neve LITURGIKA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	30	2	2	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A hittanoktató és kántor szakos hallgatóknak jövőbeni hivatásuk teljesítése érdekében szükségük van liturgiai-liturgikai alapismeretre és kompetenciára. A hittanoktatás, az egyházi ének, a gyermek-istentisztelet, a gyermekek templomi szolgálata, az egyházzenei szolgálat, kórusvezetés, énektanítás, énekeskönyv-használat megkívánja egyrészt a szolgálattevőtől az alapvető liturgiai jártasságot, másrészt szolgálatunk célkitűzése az egyházas nevelés. Kérdés, hogy konkrét szakmai ismeretek nélkül lehetséges-e teljesíteni ezt. Továbbá sürgető probléma spirituális sivárságunk orvoslása is. A tanegység hozzájárul a diszciplína elméleti ismereteinek elsajátításához, valamint segítséget nyújt az önálló gyakorlati alkalmazáshoz.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

Főbb témakörök:

- 1) A liturgia, liturgika fogalma; a református keresztyén istentisztelet alapelemei/alkotóelemei
- 2) A keresztyén istentisztelet forrásai és korai története; keleti és nyugati liturgiák, liturgiacsaldók. A nyugati egyház liturgiájának történeti áttekintése; fő- és mellékistentiszteleti formák; a reformáció és a protestáns egyházak liturgiátörténete
- 3) Legújabb liturgiai fejlemények és útkeresés egyházunkban; elvárások és lehetőségek
- 4) A liturgikus év története és gyakorlata
- 5) A vásár- és ünnepnap iistentisztelet szertartásrendje; különféle istentisztelet-típusok és istentiszteleti formák különös tekintettel az áhítatformákra, mellékistentiszteletek, bibliaórákra, imaórákra, gyermek-istentiszteletre, iskolai istentiszteletekre, egyéb gyülekezeti alkalmakra, valamint ezek liturgikus kérdéseire
- 6) Istentisztelet és művészet; istentisztelet és technikai, multimédiás eszközök; a templom és a liturgikus paramentumok áttekintése; egyéb istentiszteleti helyek; a liturgikus öltözet(ek) története és kérdése
- 7) Az istentiszteleti éneklés kérdéseinek áttekintése; az orgona- és hangszerhasználat kérdései; énekredek, egyházzenei repertoár; a liturgus, a katechéta és az egyházzenesz liturgikus feladatai és kompetenciái; az istentisztelet személyi és tárgyi feltételei; liturgikus könyvek és könyvtípusok, énekeskönyvek

KÖTELEZŐ IRODALOM:

- Hafenschér Károly: *Liturgika. A keresztyén istentisztelet protestáns megközelítésben, ökumenikus szellemben.* Budapest, 2010.
- Kádár Ferenc: *Liturgika.* Sárospatak, 2013.
- Fekete Károly (szerk.): *Reformátusok a kegyelem trónusánál. A magyar református istentisztelet megújulásának teológiai alapelvei.* Budapest, 2010. (http://www.reformatus.hu/data/attachments/2012/07/24/0527-reformatus-istentisztelet_1.pdf)
- Fodorné Nagy Sarolta: *A gyermekistentisztelet mai kérdései.* In: Igazság és Élet VI (2012/3) 523-530.

AJÁNLOTT IRODALOM:

(Válogatott magyar nyelvű szakirodalom)

- Adam, Gottfried: *A gyermek-istentisztelet – valláspedagógiai szempontból. 1-2.* Ford. Zsúgyel János. In: *Lelkipásztor* (2000/9-10) 322-324., 369-371.
- Barsi Balázs: *A liturgikus év.* Budapest, 1999.
- Bartha Tibor (szerk.): *Tanulmányok az evangélium szerint reformált keresztyén gyülekezet istentiszteletéről.* Budapest, 1977.
- Benedek Sándor: *A Magyarországi Református Egyház istentiszteletének multja.* Órisziget, 1971.
- Berger, Rupert: *Lelkipásztori liturgikus lexikon.* Budapest, 2008.
- Czegléd Sándor: *Liturgika.* Debrecen (több kiadás)

- Csomasz Tóth Kálmán: *A református gyülekezeti éneklés*. Budapest, 1950.
- Hafenscher Károly: *A keresztyén istentisztelet*. Budapest, 1999.
- Mihályfi Ákos: *A nyilvános istentisztelet*. Budapest (több kiadás)
- Pap Ferenc: *Az egyházi év*. Budapest, 2016.
- Pásztor János: *Liturgiai irányzatok a magyar református egyházban*. Debrecen, 2008.
- Pásztor János: *Liturgika. A magyar református istentisztelet múltja, jelene és jövője a Szentírás világosságában*. Komarno, ²2002.; Komárom, ³2005.
- Ratzinger, Josef: *A liturgia szelleme*. Budapest, 2002.
- Sörös Béla: *A magyar liturgia története. I. kötet. A keresztyénség behozatalától a XVI. század végéig*. Budapest, 1904.
- Továbbá: ágendák (istentiszteleti rendtartások) és liturgikák magyar és idegen nyelven

Tantárgy kódja TK5801 TK5802 TK5803 TK5804 TK5805 TK5806			Tantárgy neve EGYHÁZI ÉNEK I. EGYHÁZI ÉNEK II. EGYHÁZI ÉNEK III. EGYHÁZI ÉNEK IV. EGYHÁZI ÉNEK V. EGYHÁZI ÉNEK VI.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa: Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Értékelés módja: Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
I.	15	1	2		
II.	12	1	2		
III.	15	1	2		
IV.	15	1	2		
V.	30	2	2		
VI.	30	2	2		

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:
A középkori gyakorlathoz képest a protestáns egyházak egyik alapvető és meghatározó újítása volt, hogy az anyanyelvű, strófás gyülekezeti éneket hivatalos istentiszteleti rangra emelte. Minthogy mindmáig az istentisztelet, a liturgia zenei anyaga a gyülekezeti ének-repertoáron nyugszik, a képzés egyik főtárgyát képezi a népének-korál tantárgy.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

- A saját felekezeti énekanyag megtanulása,
- a legfontosabb történelmi népénekforrások,
- a népénektörténet főbb korszakainak,
- egyes népénekek történetének (keletkezésének, továbbélésének),
- a repertoár népzenei felvételeinek ismerete,
- memoriter szemelvények felmondása,
- a tételek lényegi elemzésének és a szakszerű kritika szempontrendszerének elsajátítása,
- a hittanoktatáshoz kapcsolódó énekanyag megismerése,
- helyes értékrend kialakítása.

SZAKIRODALOM:

- *Énekeskönyv - magyar reformátusok használatára.* Magyarországi Ref.Egyh. Bp., 1948.
- *Az Úrnak zengjen az ének – ifjúsági énekeskönyv.* Kálvin Kiadó, Bp., 2006.
- Berkesi Sándor: *Gyülekezeti énekiskola.* Debrecen, 1995.
- Csomasz Tóth Kálmán: *A református gyülekezeti éneklés.* Református Egyházi Könyvtár XXV. (szerk.: dr Budai Gergely), Budapest 1950.
- Csomasz Tóth Kálmán: *Dicsérjétek az Urat. Tudnivalók énekeinkről.* Budapest, 1971
- Csomasz Tóth Kálmán: *Régi Magyar Dallamok Tára I.: A XVI. század magyar dallamai.* Budapest, 1958.
- Dobszay László – Németh István: *A magyar népének népzenei felvételeken.* Magyar Egyházzenei Társaság, 1997.
- Dobszay László: *A gregorián ének kézikönyve.* EMB, 1993.
- Dobszay László: *A magyar népének I.* Veszprém, 1995.
- *Hagyomány és haladás - Csomasz Tóth Kálmán válogatott írásai,* Cantio Bt. Bp., 2003.
- *Jézust áldja énekünk - gyermekénekek óvodásoknak.* RPI Bp., 2003.
- Papp Géza: *Régi Magyar Dallamok Tára II.: A XVII. század énekelt dallamai.* Budapest, 1970.
- Rajeczky Benjamin: *Mi a gregorián?* Zeneműkiadó Bp. 1981.

Tantárgy kódja TE1201 TE1202			Tantárgy neve ORGONAISMERET I. ORGONAISMERET II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	2	Előadás	Vizsga
II.	15	1	1	Szeminárium	Évközi jegy
				Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:</p> <p>Az alapvető ismeretek elsajátítása az orgonáról, annak szerkezetéről, összetételéről, hangzásvilágáról, valamint fajtáiról. Bár a református egyház kezdetben nem használt orgonát, mára a hangszer elfogadott liturgikus eszközzé vált. Ennek a folyamatnak történeti megismertetése nélkülözhetetlen ahhoz, hogy református kántoraink a biztos hangszerkezelésen túl, annak hallatlan anyagi és művelődéstörténeti értékével is tisztában legyenek. A magyar református orgonatörténet az európai zenetörténet egyik érdekes színtere. Ennek megismertetése, a téma további kutatása szintén jövőbeli feladat. Növendégeinket erre is fel kell készíteni.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:</p> <p>Az orgonaismeret tárgya, tanulmányozásának szükségessége, kapcsolata más tudományokkal és művészetekkel. Az orgona mint szerkezet, hangszer és képzőművészeti alkotás. Az orgona részei és tagoltsága. Regisztertartan: hangszínek, csoportok, érdekes elnevezések. Az orgona története, karbantartása, műemlékorgonák és védelmük. Orgonaépítő műhelyek látogatása. Egy választott történeti orgona monográfiájának elkészítése.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> Trajtler Gábor: <i>Orgonaismeret</i>. (jegyzet) Budapest, 1994. Beharka Pál: Gyülekezeti orgonajáték. Regisztertartan II.; Budapest, 1980. Angster József: A pécsi orgonagyár és a család története. Pécs, 1993. Dávid István: <i>Műemlék orgonák Erdélyben</i>. Polis - Balassi Könyvkiadó, 1996. Hans Klotz: <i>Az orgonáról</i>. Budapest, 1980. Jean Guillou: <i>L'Orgue Souvenir et Avenir</i>. Buchet/Chastel, Párizs 1978. Solymosi Ferenc - Czár Attila: <i>Magyarország orgonái</i>. Kiskunhalas, 2005. Zászkaliczky Tamás: <i>Az orgona képes krónikája</i>. Budapest, 2008. 					

Tantárgy kódja TE1203 TE1204 TE1205 TE1206 TE1207 TE1208			Tantárgy neve ORGONA I. ORGONA II. ORGONA III. ORGONA IV. ORGONA V. ORGONA VI.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	3	Előadás	Vizsga
II.	30	2	3	Szeminárium	Évközi jegy
III.	30	2	3	Gyakorlat	Minősített aláírás
IV.	30	2	3	Labor	Aláírás
V.	30	2	3		
VI.	30	2	3		
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az alapvető ismeretek elsajátítása az orgona helyes kezelése és művészi megszólaltatása érdekében, hogy a növendékek a gyülekezeti énekek kíséretét, önálló intonációk és orgonaművek megszólaltatását egyaránt sikerrel oldják meg; az orgonairodalom megszólaltatása, a stíluskorszakok szerinti igényes művészi szinten.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Beharka Pál: Gyülekezeti harmónium vagy orgonajáték technikai gyakorlatai, a legato-játékmód elsajátítása, a hangszer megismerésével párhuzamosan, egyre nehezebb darabok tanulmányozása, kéz-láb függetlenítése. Előadási darabok: egy-egy mű tanulmányozása minden stíluskorszakból: prelúdiumok, fantáziák, toccáták, korálfeldolgozások, fűgák, stb. Évente két diákhangversenyen való közreműködés.					
SZAKIRODALOM: <ul style="list-style-type: none"> Beharka Pál: <i>Gyülekezeti harmónium- (orgona) játék I-II.</i> (Budapest: Baptista Egyház, 1980) Zalánfy Aladár: <i>Orgonaiskola I-II.</i> (Budapest: Editio Musica, 1950) Református korálkönyv (Budapest: Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, 1992) Evangélikus korálkönyv (Budapest: Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya, 1994) Gárdonyi Zsolt-Karasszon Dezső: <i>Alternatív koráliskola</i> (Kálvin Kiadó, Budapest, 2007) Genfi zsoltárok négyszólamú korálfeldolgozásai Claude Goudimel harmóniáival I-II. (Budapest: LFZF Egyházzenei Tanszéke - MET, 1997) J. S. Bach: <i>Négyszólamú korálfeldolgozások</i> (Budapest: Editio Musica, 1982) Liszt Ferenc: <i>Sämtliche Orgelwerke</i> (Wien: Universal Edition, 1985) J. S. Bach összes orgonaműve I-X. (Editio Musica Budapest, 1982) César Franck: <i>L'Organiste</i> (Enoc & Cie, Editeurs, Paris, 1934) 					

Tantárgy kódja TE1209 TE1210 TE1211			Tantárgy neve ZENEIRODALOM – ZENETÖRTÉNET I. ZENEIRODALOM – ZENETÖRTÉNET II. ZENEIRODALOM – ZENETÖRTÉNET III.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	30	2	3	Előadás	Vizsga
IV.	30	2	3	Szeminárium	Évközi jegy
V.	30	2	3	Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A tantárgy általános célja, hogy bemutassa az egyetemes zenetörténet korszakait, műfajait, jelentősebb alkotóit és azok műveit.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Mivel a tárgyat a kántorjelöltek képzési rendszerében hirdetjük meg, így szolgálatukra tekintettel különös hangsúlyt fektetünk a vokális- és orgonaművek tárgyalására. I. szemeszter: Hipotézisek a zene eredetéről. A héberek zenéje. A kereszténység zenéje az első századokban, A gregorián. A többszólamúság kezdetei. A középkor zenéje. A reneszánsz kezdetei. A reneszánsz fénykora. A reformáció zenéje. A XVI-XVII. sz. orgonazenéje. Későreneszánsz és a manierizmus. Sweelinck, Frescobaldi, Scheidt II. szemeszter: A barokk - Cl. Monteverdi és az opera, H. Schütz életműve. G. Carissimi és az oratórium. Cantata és concerto (Esterházy P., A. Corelli, A. Vivaldi). A szvit (J. A. Guilain, Fr. Couperin, J. Ph. Rameau, Cl. Daquin). A barokk orgonazene (D. Buxtehude, J. Pachelbel). Német és angol zene (J. Kuhnau, G. Ph. Telemann, H. Purcell). G. F. Händel. J. S. Bach. Joseph Haydn. III. szemeszter: Mozart és Beethoven élete és művészete. A XIX. század romantikus zenéje, a zene forradalma. Új műfajok bemutatása, a nemzeti jelleg megjelenése. A korszak kiemelkedő alkotói és műveik. A századforduló zenéje, a kései romantika, a zenei impresszionizmus. A XX. század főbb zenei irányzatai és meghatározó képviselői. Folklórizmus, neoklasszicizmus, expresszionizmus, aleatória, szerializmus, elektronikus zene. A XX. század magyar zenéje. Napjaink zenei élete.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kelemen Imre: <i>A zene története 1750-ig</i> (Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1991, 1998.) ▪ Dobszay László: <i>A gregorián ének kézikönyve</i> (Budapest: Editio Musica, 1993.) ▪ Peter Gülke: <i>Szerzetesek, polgárok, trubadúrok</i> (Budapest: Zeneműkiadó, 1979) ▪ Howard M. Brown: <i>A reneszánsz zenéje</i> (Budapest: Zeneműkiadó, 1980) ▪ Várnai Péter: <i>Oratóriumok könyve</i> (Budapest: Zeneműkiadó, 1983.) ▪ Dobszay: <i>Magyar zenetörténet</i> (Bp: Planétás, 1998) ▪ Fábián Imre: <i>A huszadik század zenéje</i> (Budapest: Gondolat, 1966) ▪ Avasi Béla: <i>Zenetörténet II.</i> (Budapest: Nemzeti tankönyvkiadó, 1999) ▪ Dobák Pál: <i>A romantikus zene története</i> (Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1998) ▪ Kovács Sándor: <i>A XX. század zenéje</i> (Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1999) 					

Tantárgy kódja TE1212 TE1213			Tantárgy neve GREGORIÁN – GRADUÁL I. GERGORIÁN – GRADUÁL II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	15	1	1	Előadás	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
II.	30	2	2	Szeminárium Gyakorlat Labor	
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Mivel a gregorián ének az európai egyszólamú és többszólamú egyházzene alapja – és közös zenei múltunk része, a gregoriánról való alapvető ismeretek és tapasztalatok megszerzése a kántorképzésben elengedhetetlenül fontos. A középkori hagyomány folytatásának, a már meglévő liturgikus műfajok és liturgikus formák továbbvitelének gondolata ugyan nem a magyar reformáció sajátja, de a hazai alkotómunka mind intenzitását, mind önállóságát tekintve jelentősebb más európai protestáns egyházak munkájához képest. Elmondhatjuk, hogy a magyar reformáció a hagyományozott középkori anyag gyakran önálló alkalmazásával illetve adaptációjával egyedi művészi értéket hozott létre. A protestáns egyházzenei múlt e becses értékének megismerése mind egyház- és liturgiátörténetünk, mind pedig egyházzene-történetünk szempontjából kiemelten fontos.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Gregorián elmélet (a gregorián ének története, legfontosabb műfajok, tónusok, előadói irányzatok) megismerése, biztos kottaolvasás kialakítása, repertoárismeret (nagy mennyiségű kotta áténeklése), átírási gyakorlatok (elsősorban kvadrát notációs kottából modern hangjegyrírásra), 15-20 dallam memoriter (a fontosabb műfajok, formulák zenei példáinak megtanulása), zenehallgatás (elsősorban a Schola Hungarica felvételeinek megismerése), gregorián tételek betanítása és vezénylése. A legfontosabb források, kutatástörténet, műfajok megismerése, graduál-tételek beazonosítása, latin minták keresése, átírási gyakorlatok, 15-20 dallam memoriter (a fontosabb műfajok, formulák zenei példáinak megtanulása), liturgikus rendek összeállítása, graduál-tételek betanítása, vezénylése, gyakorlati alkalmazása.					
SZAKIRODALOM: <ul style="list-style-type: none"> Dobszay László: <i>A gregorián ének kézikönyve</i>. Editio Musica Budapest 1993. Dobszay László: Bevezetés a gregorián énekbe. A./ Elmélet. [Egyházzenei füzetek I/5. Kiadja: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság] B./ Példatár: Dobszay László (ed.): <i>Gregorián példatár egyházzene tanszakok számára</i>. [Egyházzenei füzetek II/5. Kiadja: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság], <i>Graduale Triplex</i>. Solesmes. <i>Antiphonale Monasticum pro diurnis horis</i>. Solesmes. Továbbá az Egyházzenei füzetek [Kiadja: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság] műfaj történeti kiadványai valamint lexikon-szócikkek Ferenczi Ilona: (ed.): <i>Graduale Ecclesiae Hungaricae Epperiensis 1635</i>. Musicalia Danubiana 9. Budapest, 1988. Ferenczi Ilona: (ed.): <i>Graduale Ráday XVII</i>. Musicalia Danubiana 16. Budapest 1997. Huszár Gál: A keresztyéni gyülekezetben való isteni dicséret és imádságok, Komjáti 1574. Hubert Gabriella tanulmányával. Bibliotheca Hungarica Antiqua 13, Budapest 1986. Geleji Katona István-Keserői Dajka János (szerk.): Öreg Gradual, mely mind az első fordításban vagy ujjonnan való szerkesztetésben, s-mind pedig az egy exemplárból másban való irattatásban esett fogyatkozásoktól szorgalmasan meg tisztogattatott, és sok hozzá kívántatott szükséges részekkel meg öregbítettett. Gyulafehérvár 1636. RMK I. 658. Protestáns graduál. Szemelvények a 16-17. századi protestáns graduálok anyagából istentiszteleti és oktatási célra. Készítette: Ferenczi Ilona, Dobszay László, Bódis Tamás, Farkas Zoltán. ReZeM Budapest 1996. Továbbá válogatott irodalom: Bárdos Kornél, Czeglédy Sándor, Csomasz Tóth Kálmán, Fekete Csaba, Ferenczi Ilona, Hubert Gabriella, Karasszon Dezső, Kurta József cikkeiből illetve tanulmányaiból.					

Tantárgy kódja TE1214 TE1215 TE1216 TE1217 TE1218			Tantárgy neve SZOLFÉZS – ZENEELMÉLET I. SZOLFÉZS – ZENEELMÉLET II. SZOLFÉZS – ZENEELMÉLET III. SZOLFÉZS – ZENEELMÉLET IV. SZOLFÉZS – ZENEELMÉLET V.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	3	Előadás	Vizsga
II.	45	3	3	Szeminárium	Évközi jegy
III.	45	3	3	Gyakorlat	Minősített aláírás
IV.	45	3	3	Labor	Aláírás
V.	30	2	3		

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

A zenei ismeretek birtokában segítse a hallgatókat abban, hogy zenei tevékenységüket elméletileg is megalapozott szakavatott módon végezhessek, pedagógiai tevékenységük folyamán pedig, a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljenek. E cél elérésének érdekében integrált formában jelennek meg a különböző tantárgyelemek, melyeknek célja

- a hallás, az írás- és olvasáskészség,
- a memóriai,
- a funkcionális gondolkodás,
- a harmóniafűzések felismerésének és prezentálásának fejlesztése,
- stílus- és formatani ismeretek elmélyítése.

E sokoldalú tevékenység által tanulmányaik befejezése után a hallgatók képesek lesznek komolyabb zenei felkészültséget igénylő munkakörök ellátására.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

Fejlessze a korábban kialakult zenei készségeket, ismereteket. A zenei írás-olvasás, a ritmusérzék, a melodikus és harmonikus hallás, a funkció- és formaérzék, az improvizáció területeinek fejlesztése. Az európai zenekultúra harmónia- és formavilág, a különböző stíluskorszakok (reneszánsz, barokk, klasszikus) műfajainak, stíluselemeinek, harmóniavilágának jellegzetességeinek megismerése, azok hallás utáni felismerésére és hangoztatása. A romantikus és a 20. századi zene fontos műfajainak, sajátos zenei stíluselemeinek megismerése.

Ritmikai ismeretek: Alla breve ütemformák, nyolcad alapegységű, a aszimmetrikus ütemek. Súlytalan kezdés, nyolcad felütés. Harmincketted. Triola és duola hangoztatása egymásután és együtt. A felütéses kezdések.

Dallami ismeretek: A modális skálák, alterált hangok, moduláló dallamok, kromatika, a háromféle moll hangsor, hangközök. A tanult zenei anyag elemzése hangsortani szempontból.

Formai ismeretek: Barokk recitativo, ária, duett, tercett, korálfeldolgozások, turbák, karfűgák. Kantáta, oratórium, passió, mise, opera, Barokk hangszeres formák: szvit, concerto grosso. A klasszikus periódus. Egy-, két-, háromtagúság a barokk és a klasszikus zenében. Funkciók szerepe a formaalkotásban. Rondóformák. Szonátaforma, szonátarondó. Összetett formák.

Együtthangzási ismeretek: A hármashangzatok és fordításai. (ismétlés) A hármashangzat funkciói. A domináns szeptim felépítése és oldása. Hangzatfűzés fő- és mellékhármasokkal szekvenciában is. Kadenciák harmóniai elemzése kottaképről. Hármashangzatok fordításai a négyszólamú szerkesztésben. A négyeshangzatok és megfordításai. Hangnemi kitérés domináns és szubdomináns irányban. Funkciók szerepe a formaalkotásban. Alterált dallamfordulatok változatos gyakorlása négy előjegyzési körben. Színezett hétfokú hangsorok, új hangnemi kapcsolatok. Nehezebb alterált dallamok éneklése dó-váltással. Alterált akkordok (mollbeli hangzatok, mellékdominánsok, nápolyi szext, bővített szextes akkordok). Az akusztikus skála. Egészhangúság és kromatika. Modell hangsorok (1:2; 1:3; 1:5).

SZAKIRODALOM:

- Kodály Zoltán pedagógiai munkái (Biciniumok, énekgyakorlatok, Tricinia)
- Klasszikus kánonok (Molnár Antal)
- Lassus : 27 motetta
- Bertalotti : 56 *Solfeggio*
- L. Hegyi Erzsébet: *Bach Példatár I.* (EMB)
- J. S. Bach : Korálgyűjtemény
- Kórusművek (1000 év kórusa, Öt évszázad kórusa, Bartók: 27 egyneműkar, Kodály: Gyermek-, és nőikarok)
- Keszler Lőrinc: *Összhangzattan* (1952)
- Frank Oszkár: *Hangzó zeneelmélet* (1990)
- Frank Oszkár: *Formák és műfajok a barokk és a klasszikus zenében* (1990)
- Lendvai Ernő: *Bartók és Kodály harmóniavilága* (1975)
- Hegyi Erzsébet: *Stílusismeret I-III.* (Zeneműkiadó)

Tantárgy kódja TE1219 TE1220			Tantárgy neve ÉNEK-ZENE ÉS TANTÁRGYPEDAGÓGIA I. ÉNEK-ZENE ÉS TANTÁRGYPEDAGÓGIA II.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	30	2	2	Előadás	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
II.	30	2	2	Szeminárium	
				Gyakorlat Labor	

A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

Olyan tanítók kibocsátása, akik a képzés során elsajátított ismeretek/készségek és képességek birtokában a zenei nevelés általános iskola 1-4 osztályában alkalmasak:

- *élményt adó* – és a gyerekeket ezzel az iskolában és azon kívüli saját életükben is közös zenei tevékenységekre *inspiráló* – éneklésre, énekes- és hangszerjátékra, improvizációra, zenehallgatásra;
- az iskolai élet *szervezeti kereteiben* és *spontán* helyzeteiben megteremthető zenei nevelési lehetőségek felismerésére, hatékony kihasználására; a zenei nevelési alkalmak *játékos*, zeneileg és pedagógiailag is *tudatos*, *önálló* vezetésére;
- a kisiskolás *gyermekeket* érő *zenei hatások* (környezet/család/média) ismeretében a nevelő hatások összehangolására, kiegyenlítésére;
- a *zenével nemcsak zenére* nevelés szemléletének gyakorlati kivitelezésére;
- a *zenében* rejlő, de azon *túlmutató értékek* (néphagyomány, kulturális tradíciók őrzése; identitás/tolerancia alapozása; esztétikai–erkölcsi értékek) hiteles és vonzó közvetítésére;
- a *korszerű* nevelőmunkához szükséges *folyamatos önképzés* igényének birtokában a meglévő tudás és képességek megújítására, gyarapítására.

A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:

- az iskolai zenei nevelés céljaihoz, a gyerekek életkori sajátosságaihoz illeszkedő *zenei anyag* ismerete (magyar, kisebbségi, nemzetiségi, más kultúrákhoz tartozó gyermekdalok, játékdalok, népdalok, komponált műdalok, kánonok, bicíniumok, többszólamú feldolgozások, kórusművek);
- a *zenei tevékenységek* vezetéséhez a bevezető és kezdő szakaszban szükséges fejlődés-lélektani és tantárgypedagógiai ismeretek: a zenei nevelés, óravezetés és tervezés módszerei, változatos daltanítási formák; a ritmikai és dallami ismeretnyújtás, készségfejlesztés; a helyes éneklési szokások és a többszólamú érzék kialakításához, illetve az improvizáció, a kreatív zenei játékok és feladatok, zenehallgatáshoz szükséges képességek fejlesztési lehetőségei; alternatív zenepedagógiák, a forgalomban lévő tankönyvcsaládok;
- az igényes *hangszeres bemutatást* megalapozó zenei olvasás–írási, transzponálási, játéktechnikai és előadási ismeretek;
- az énekes és hangszeres zenei bemutatásokhoz szükséges nép- és műzenei stílusismeret.

A tantárgy elemei:

- Ének-zene
- Ének-zene tantárgypedagógia

SZAKIRODALOM:

- A forgalomban lévő általános iskolai *ének-zene tankönyvek*
- Kodály: 333 olvasógyakorlat
- Kodály: Ötfokú zene I-II.
- Tegzes: *Hétfokú olvasógyakorlatok* (Tankönyvkiadó, Bp. 1991)
- Györgyiné Koncz Judit: *Az énektanítás alapjai*, (Károli Egyetem Kiadó, Bp. 2008)
- Oroszné Tornyai Lilla: *Énektanítói alapismeretek*, (Kecskeméti Tanítóképző Főiskola)
- Csillagné-Kerecsényi: *Az ének-zene tanítása az alsó tagozatban*, (NT.Kiadó, Bp.1989)
- Lázár Katalin: *Népi Játékok*, (Mezőgazda kft. 2005)
- Sebő Ferenc (1997): *Népzenei olvasókönyv* (CD-melléklettel). (Planétás Kiadó, 1997)
- Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár E.: *Jeles napok, ünnepi szokások*. (Planétás 1997)

Tantárgy kódja TE1221 TE1222 TE1223			Tantárgy neve KARVEZETÉS – KÓRUSHANGKÉPZÉS I. KARVEZETÉS – KÓRUSHANGKÉPZÉS II. KARVEZETÉS – KÓRUSHANGKÉPZÉS III.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
III.	15	1	2	Előadás	Vizsga
IV.	15	1	2	Szeminárium	Évközi jegy
V.	15	1	2	Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:</p> <p>A képzésben résztvevőket felkészíteni önálló karvezetői feladatokra. A karvezetői attitűd és a technikai-, zenei készségek kialakítása. Felkészíteni mind a világi, mind pedig az egyházi kórusok vezetésére, szervezésére, programjaik repertoárjuk összeállítására. Az egyéni hangképzés során tanultak alkalmazása a csoportos kamaraéneklésben</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK:</p> <p>Kiscsoportos keretben (max. 4-5 fő, zongorával) begyakorolni a vezényléshez szükséges mozdulatokat és kamaraéneklés formájában gyakorolni a helyes hangképzést. Gyermek- és nőikarok, ifjúsági vegyeskarokra, valamint egyházi szolgálatra alkalmas repertoár darabjain keresztül készség szinten megtanulni a vezénylés technikai elemeinek használatát. E foglalkozás keretében készítjük elő a darabokat a Kargyakorlat tantárgyra is.</p> <ul style="list-style-type: none"> – ütemformák – beintések – leintések – felütések – tempóváltások – karakterek – rubato 					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Párkay István: <i>Karvezetés</i> (Főiskolai jegyzet) ▪ Kardos Pál: <i>Kórusnevelés - Kórushangzás</i>. (Zeneműkiadó, Bp. 1977) ▪ Kodály Zoltán: <i>Gyermek- és nőikarok</i> (EMB 1972) ▪ Bartók Béla: <i>27 egyenemű kar</i> (EMB 1950) ▪ Ezer év kórusa. (Forrai Miklós gyűjteménye.) (EMB 1977) ▪ Bicinia Sacra, Magyar Egyházzenei Társaság, 2001. ▪ Egyházzenei vezérfonal. Magyarországi Ref. Egyh. Bp. 1969 ▪ Evangéliumi vegyeskarok, Magyarországi Baptista Egyház 2002. ▪ Karénekeskönyv - egyházi vegyeskarok gyűjteménye (Magy. Evangélikus Egyház 1989) ▪ Draskóczy László: <i>Hatalmas Isten, könyörgünk</i> – háromszólamú kórusok családi áhítatokra, vegyeskaroknak (ReZeM 1999) 					

Tantárgy kódja TE1224			Tantárgy neve KUTATÓSZEMINÁRIUM		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel –		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	15	1	1	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A kutatószeminárium a szakmai ismeretek és kompetenciák elmélyítésére szolgáló, gyülekezettörténeti témakört feldolgozó, azt mélyebben vizsgáló és bemutató tanegység. Célja, hogy a kántori munkát a gyülekezet múltját és jelenét megismerve végezze az egyházzenei munkatárs. A szeminárium a tanulmányi idő vége felé segítséget nyújthat a választott szakdolgozati téma tudományágának és módszereinek alaposabb megismerésére és az abban való tájékozódásra.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A hallgatói csoport kiadott szakirodalom és egyéni gyülekezettörténeti kutatás eredményeit osztja meg a kurzus résztvevőivel. Saját vagy választott gyülekezet történetének megismerése: <ol style="list-style-type: none"> 1. A település története, felekezeti rétegződése 2. A gyülekezet alapítása és történelmi szerepvállalása 4. Helyi protestáns hagyományok (közösségek) 5. Épületek 6. Templom berendezése (orgona) 7. Klenódiumok, tárgyi emlékek 8. Gyülekezeti irattár dokumentálása 9. A gyülekezet a külső forrásokban (levéltári szemle) 9. Gyülekezeti jövőkép 					
SZAKIRODALOM: <ul style="list-style-type: none"> ▪ A kiválasztott közösség saját szakirodalma szerint 					

Tantárgy kódja TE1301 TE1302 TE1303 TE1304 TE1305 TE1306			Tantárgy neve KÁNTORI ÉNEKKARI GYAKORLAT I KÁNTORI ÉNEKKARI GYAKORLAT II. KÁNTORI ÉNEKKARI GYAKORLAT III. KÁNTORI ÉNEKKARI GYAKORLAT IV. KÁNTORI ÉNEKKARI GYAKORLAT V. KÁNTORI ÉNEKKARI GYAKORLAT VI.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I	30	2	2	Előadás	Vizsga
II.	30	2	1	Szeminárium	Évközi jegy
III.	30	2	2	Gyakorlat	Minősített aláírás
IV.	30	2	2	Labor	Aláírás
V.	30	2	2		
VI.	30	2	1		
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az énekkari munka, a zenei élmény szerzés és a katarzis átélésének egyik legfőbb forrása. A tantárgy célja a képzésre jellemző repertoár megismertetése, az egyéni biztos tudáson alapuló közös éneklés örömeinek meg tapasztalása, zenei alkotások művészi értékű megszólaltatása és pódiumra állítása.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A magyar hagyományok megőrzését és az európai kóruskultúra minél szélesebb körű megismerését szem előtt tartva kell dolgoznia az énekkarnak. Munkája során, mind az ének-zenetanári, mind pedig az egyházzenei képzéshez tartozó igen gazdag repertoárból merít. A képzésbe résztvevők az énekkari munkában nemcsak zenei élményeket szerezhetnek, hanem átélhetik a közös muzsikálás örömeit, követhető példát kapnak a próba technikai, hangképzési kérdések mellett, a kórus-szervezés, építés, közösség formálás kérdéskörében is. Az énekkar az ének-zenét tanuló hallgatók számára nélkülözhetetlen állandó stúdium. A részvétel a próbákban való aktív közreműködés mellett, és az egyéni, számon kérhető szólamtudás mellett magában foglalja a fellépéseket, utazásokat is.					
SZAKIRODALOM: <ul style="list-style-type: none"> Kardos Pál: <i>Kórusnevelés – Kórushangzás</i>. Zeneműkiadó, Bp. 1977 Kaposi Gergely: <i>Kórusépítés – karvezetés. Gondolatok karvezetőknél, kórustagoknak</i>. Alterra Kiadó 2008 Aktuális kották 					

Tantárgy kódja TE1307 TE1308 TE1309 TE1310 TE1311 TE1312			Tantárgy neve KÁNTORI GYAKORLAT I. KÁNTORI GYAKORLAT II. KÁNTORI GYAKORLAT III. KÁNTORI GYAKORLAT IV. KÁNTORI GYAKORLAT V. KÁNTORI GYAKORLAT VI.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
I.	15	1	2	Előadás	Vizsga
II.	15	1	1	Szeminárium	Évközi jegy
III.	15	1	2	Gyakorlat	Minősített aláírás
IV.	15	1	2	Labor	Aláírás
V.	15	1	2		
VI.	15	1	1		
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A liturgiai feladatok csoportos ill. részleges ellátása. A növendékeknek itt nyílik alkalmuk arra, hogy éneklésükkel csoportosan, ill. alkalmanként hangszeres játékkal is bekapcsolódjanak a liturgikus feladatokba és tapasztalatokat szerezzenek.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: <ul style="list-style-type: none"> • A liturgikus feladatba történő bekapcsolódás, megfigyelés, és elemzés készítése. • Templomi istentiszteleten és való éneklés, ill. alkalmi hangszeres feladat ellátása. • A KRE-TFK áhítatain történő rendszeres éneklés, ill. alkalmi hangszeres feladat ellátása. 					
SZAKIRODALOM: <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Református énekeskönyv.</i> (Kálvin kiadó 1948.) ▪ Korálkönyvek ▪ Cl. Goudimel: <i>Genfi zsoltárok</i> ▪ <i>Protestáns graduál. Szemelvények a 16-17. századi protestáns graduálok anyagából istentiszteleti és oktatási célra.</i> Készítette: Ferenczi Ilona, Dobszay László, Bódis Tamás, Farkas Zoltán. ReZeM Budapest 1996. 					

Tantárgy kódja TE1313			Tantárgy neve ÖSSZEVONT KOMPLEX KÁNTORI GYAKORLAT		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel TE0503 és TE0504 és TE0505		Vizsgajelentkezési előfeltétel –
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
VI.	120	40	10	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Olyan kántorok és pedagógusok kibocsátása, akik kellő gyakorlattal rendelkeznek feladatuk elvégzéséhez. <i>Kántorként</i> a templomi zene legfontosabb rendező kerete a liturgia. A növendékeknek itt nyílik alkalmuk arra, hogy gyakorlatban alkalmazzák a megtanult elméletet, mely így válik életszerűvé. Különösen fontos a történelmi liturgikus formák élményszerű megismerése. <i>Pedagógusként</i> szerezzen gyakorlatot az egyházi ének tantárgy oktatásában. Legyen képes az elsajátított szaktárgyi, pedagógiai, pszichológiai és egyéb elméleti ismereteket alkalmazni, és azokat a gyakorlati tapasztalatok alapján kiegészíteni.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A gyakorlat időtartama: Két hét (= 120 óras) helyszíne: külső gyakorlat elemei: <i>gyülekezeti:</i> a gyülekezet minden alkalmán a zenei feladat ellátása (istentisztelet, bibliaóra, KT óra, temetés, kórus, stb.) <i>iskolai:</i> egyháziének-óra tartása Kántorként legyen képes: <ul style="list-style-type: none"> – a liturgikus helyzetek felismerésére és helyes elemzésére; – templomi énekes, hangszeres, és karvezetői feladatok folyamatos ellátása; – a liturgikus énekek tanítása; – egy teljes vasárnap délelőtti istentisztelet zenei anyagának előkészítésére; – a szolgálat elvégzésére; – a lelkésszel való szoros együttműködésre; Szükség esetén az oktatás tömbösíthető. Pedagógusként legyen képes: <ul style="list-style-type: none"> – a sikeres kommunikációra az egyénnel és a társas közösségekkel; – az egyházi ének ill. a zene műveltségi terület tantárgyi rendszerében való eligazodásra; – a tanulók személyiségének diagnosztizálására, ez alapján a differenciált fejlesztésre; – a tehetségek és a lemaradók, különös bánásmódban részesülők sajátos fejlesztésében; – a tanulók egészséges testi, lelki, szellemi képességeinek kimunkálására. A fogadó gyülekezet ill. iskola írásban értékeli a hallgató tevékenységét. A hallgató beszámolót készít, elemzi és értékeli a szerzett tapasztalatokat.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lásd: a szaktárgyak leírásánál 					

Tantárgy kódja TE1403 TE1404 TE1405			Tantárgy neve VEZÉNYLÉSI GYAKORLAT I. VEZÉNYLÉSI GYAKORLAT II. VEZÉNYLÉSI GYAKORLAT III.		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	15	1	2	Előadás	Vizsga
V.	15	1	2	Szeminárium	Évközi jegy
VI.	30	2	3	Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: <p>Kipróbálni, gyakorolni és készséggé fejleszteni a karvezetés órán tanultakat. Fontos hogy a hallgatók nagyobb csoport előtt is vezénylési gyakorlatot és tapasztalatot szerezzenek. A tantárgy keretein belül van lehetőség a nagykórus vezénylésére is.</p>					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: <p>Az órán a hallgatónak kell betanítani és irányítani a többi hallgatóból álló énekkart. Meg kell ismerkedniük az:</p> <ul style="list-style-type: none"> – énekkarszervezés, – beénekeltetés, – hangadás, – szólampróbázás, – betanítás folyamatának megtervezése, – próbarend kialakításának gyakorlati elemeivel. <p>A karvezetés tárgyra épülve a tanult kórusművek vezénylése: világi és egyházi kórusok témakör, ünnepkör, stílus szerinti csoportosításban.</p>					
SZAKIRODALOM: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Párkai István: A kórusvezénylés alapjai (1970) ▪ Kardos Pál: <i>Kórusnevelés – Kórushangzás</i>, (Zeneműkiadó, Bp. 1977) ▪ Kaposi Gergely: Kórusépítés–karvezetés. Gondolatok karvezetőknek, kórustagoknak (Alterra Kiadó 2008) ▪ Aktuális kották ▪ Vásárhelyi Zoltán: <i>Az énekkari vezénylés módszertana</i> (Zeneműkiadó, Budapest 1965) 					

Tantárgy kódja TE1406			Tantárgy neve KÓRUSKÍSÉRET		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
V.	15	1	1	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Gyakran tapasztalható, hogy a karvezető csak a kórossal foglalkozik, és a kíséretet nem ismeri. A kóruskíséret tanegység ezt a kompetenciahiányt kívánja megszüntetni.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Continuó-szerű kísérek. A „kíséret” mint a kórus egyenrangú partnere. Az együttjáték gyakorlása, dinamikai és regisztrációs kérdések tisztázása. Az énekkari repertoár leggyakrabban előadott művei hangszeres kíséreteinek megismertetése különös tekintettel a magyar református kórusrepertoárra.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gárdonyi Zoltán: Szívemnek kösziklája. Egyházi Kórusművek I. Református Egyházzenészek Munkaközössége, Budapest 1998. Gárdonyi Zoltán: Magasztaló ének. Egyházi Kórusművek II. ReZeM. Budapest 2001. Magyar Zsoltárok. közr. Arany Sándor, Református Zsinati Sajtóosztály, Budapest 1979 Kodály: Magyar mise 1966. 					

Tantárgy kódja TE1407			Tantárgy neve Orgonarepertoár-ismeret		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
V.	30	2	3	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A tantárgy általános célja, hogy megismertesse az orgonairodalom korszakait, műfajait, jelentősebb alkotóit és azoknak műveit. Ismertesse meg a hallgatókat az orgona liturgikus alkalmazásának múltjával, és ezáltal segítsen az orgonaművek istentiszteleti használatának megválasztásában.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Az orgona liturgikus szerepének tisztázása. Az orgonazene kezdetei. Fundamentum könyvek tanulságai. Girolamo Frescobaldi és hatása. Jan Pieterszoon Sweelinck tevékenysége. Samuel Scheidt alkotásai. A francia klasszikus orgona műfajai és szerzői. Ibériai és spanyol orgonazene. Az észak-német iskola és Dietrich Buxtehude művészete. Johann Sebastian Bach orgonaművei. Pachelbel és a délnémet orgonás hagyományok. Angol orgonazene. Mozart művei és korának hangszerei, illetve zeneautomatái. A német romantika mesterei. César Franck és a szimfonikus orgona. A XX. század francia orgonistái. Magyar szerzők orgonaművei.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Karasszon Dezső: Bevezetés a magyar református egyházzene világába. Kálvin Kiadó Budapest 2008. 103–117. ▪ Jon Laukvik: Orgelschule zur historischen Aufführungspraxis - Orgel und Orgelspiel im Barock und in der Klassik. Carus Verlag 1989. ▪ Jon Laukvik: Orgelschule zur historischen Aufführungspraxis - Teil 2, Romantik. Carus Verlag. 2002. ▪ Jon Laukvik: Orgelschule zur historischen Aufführungspraxis - Teil 3, Die Moderne. Carus Verlag. 2014. ▪ Willi Apel: Geschichte der Orgel- und Klaviermusik bis 1700, közr. Siegbert Rampe, Bärenreiter Verlag Kassel 2004. 					

SZAKDOLGOZAT ÉS ZÁRÓVIZSGA

Tantárgy kódja TEZ001 TEZ002 TEZ003			Tantárgy neve SZAKDOLGOZATI KONZULTÁCIÓ I. <i>Kritériumfeltétel</i> SZAKDOLGOZATI KONZULTÁCIÓ II. <i>Kritériumfeltétel</i> SZAKDOLGOZATI ZÁRÓ KONZULTÁCIÓ <i>Kritériumfeltétel</i>		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
IV.	0	0	0	Előadás	Vizsga
V.	0	0	0	Szeminárium	Évközi jegy
VI.	0	0	10	Gyakorlat	Minősített aláírás
				Labor	Aláírás
<p>A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A választott szakdolgozati témában való elmélyülést segíti a kurzus az oktatóval való egyéni konzultációk segítségével.</p>					
<p>A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A hallgatók az oktatóval egyeztetett szakdolgozati témaválasztást követően ütemterv szerint készítik el szakdolgozatukat, melyben a tudományos igényesség mellett törekednek a katechetikai vonatkozásokra és a formai követelményekre (lásd: a szakdolgozati útmutatóban). A szakdolgozat elkészítésére a KRE TVSZ ad további szempontokat.</p>					
<p>SZAKIRODALOM:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kijelölt és kutatott szakirodalom. 					

Tantárgy kódja TEZ004			Tantárgy neve ZÁRÓVIZSGA FELKÉSZÍTŐ		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel TK2900 és TK6300 és TE0422		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
VI.	15	1	0	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A kurzus a záróvizsga témaköreinek áttekintő, aktív feldolgozása, melynek során a hallgatóknak lehetőségük nyílik a tanulmányok és gyakorlatok, valamint a komplex gyakorlat során felvetődött szakmai kérdések megbeszélésére az oktatókkal.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: A felkészítő a szorgalmi időszak végén külön órarend szerint kerül megtartásra, ahol az egyes záróvizsga témakörök kerülnek feldolgozásra a hallgatók aktív közreműködésével.					
SZAKIRODALOM: <ul style="list-style-type: none"> Lásd a korábbi tantárgyleírások szakirodalmát. 					

Tantárgy kódja TEZ005 TEZ006			Tantárgy neve ZÁRÓKONCERT ZÁRÓKÁNTORIZÁLÁS		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
VI.	0	0	0	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A képzés ideje alatt elsajátított ismeretek, megszerzett kompetenciák istentisztelet és koncert keretében megvalósuló mérése.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: <ul style="list-style-type: none"> Vasárnapi főistentisztelet teljes zenei anyagának vezetése korálokkal, hangszeres tételekkel. A diákhangversenyen mind orgonából, mind karvezetésből különböző stíluskorszakból származó művek előadása szükséges. 					
SZAKIRODALOM: <ul style="list-style-type: none"> Lásd a korábbi ide vonatkozó tantárgyleírások szakirodalmát. 					

Tantárgy kódja TEZ007			Tantárgy neve KÁNTORI ZÁRÓVIZSGA		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
VI.	0	0	0	Előadás Szeminárium Gyakorlat Labor	Vizsga Évközi jegy Minősített aláírás Aláírás
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: A képzés ideje alatt elsajátított ismeretek, megszerzett kompetenciák záróvizsga keretében megvalósuló mérése.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: <ul style="list-style-type: none"> Kiadott tételsor valamely tételének ismertetése, átfogó kifejtése A Korálkönyv valamennyi letétjének ismerete. A kihúzott tételen szereplő énekek hangszeres kíséretét lapról játszva kell előadni. 					
SZAKIRODALOM: <ul style="list-style-type: none"> Lásd a korábbi ide vonatkozó tantárgyleírások szakirodalmát. 					

Tantárgy kódja			Tantárgy neve		
TF SZV			SZABADON VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉG		
TF SZV			SZABADON VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉG		
TF SZV			SZABADON VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉG		
TF SZV			SZABADON VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉG		
TF SZV			SZABADON VÁLASZTHATÓ TANEGYSÉG		
Tantárgy felelőse			Tárgyfelvételi előfeltétel		Vizsgajelentkezési előfeltétel
			–		–
Ajánlott félév:	Féléves óraszám:	Heti óraszám:	Kredit:	Óra típusa:	Értékelés módja:
II.	30	1	2	Előadás	Vizsga
V.	30	2	2	Szeminárium	Évközi jegy
V.	30	2	2	Gyakorlat	Minősített aláírás
V.	30	2	2	Labor	Aláírás
V.	15	1	1		
A TANTÁRGY ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA: Az Intézmény, ill. az Intézetek és a szakmai csoportok által intézményi szinten felkínált szabadon választható tanegységek teljesítése által a hallgató képzési ideje alatt kapcsolódó, kiegészítő ismereteket, kompetenciákat szerezhethet pedagógiai, pszichológiai, további teológiai, egyházzenei, zenei, katechetikai, irodalmi, nyelvészeti, szociológiai, társadalompolitikai stb. területeken, esetlegesen idegen nyelvi ismereteit bővítheti.					
A TANTÁRGY TARTALMA, MEGSZERZENDŐ ISMERETEK, ELSAJÁTÍTANDÓ KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK: Lásd az adott féléveknél az intézményi szintű szabadon választható kurzusok meghirdetésénél.					
SZAKIRODALOM: Lásd az adott félévek tárgyleírásainál.					